

Contribution ID: 211

Tür: Oral Presentation

“Duyarlı Makineler İcat Edebilir Miyiz?": Yapay Bilincin İmkânı Üzerine

18 Aralık 2024 Çarşamba 15:40 (30 dakika)

Yirminci yüzyılın ikinci yarısı itibarıyla hayatımıza giren yapay zeka teknolojisi, gerek felsefi gerek bilimsel arenada geniş katılımlı ve hararetli tartışmaların fitilini ateşledi. Bu alandaki teorik ve pratik tartışmalar büyük ölçüde bilim insanları ve entelektüeller arasında gerçekleşirken, toplumun büyük çoğunluğu zeki makineler fikri ile “bilim-kurgu” filmleri aracılığıyla tanışmaktaydı. Ancak “bilim”den çok “kurgu”nun –özellikle de bilinçli/duyarlı robotların–ön planda olduğu filmler aracılığıyla gerçekleşen bu tanışıklık, toplumun büyük kesiminde yapay zekaya ilişkin bilimsel/felsefi temelden yoksun bir takım kanıların ve önyargıların ortaya çıkmasına neden oldu. Dahası, geçtiğimiz birkaç yıl içinde yapay zeka destekli uygulamaların tüm internet kullanıcıları tarafından erişilebilir hale gelmesi ve her alanda kullanılmaya başlaması ile birlikte yapay zekanın bugününe ve yarınına ilişkin sözde-bilimsel, dezenformatif ve hatta manipülatif içeriklerin sayısında da muazzam bir artış gerçekleşti. Bu içeriklerin, henüz yapay zeka teknolojisinin mahiyetine, teorik ve pratik temellerine ilişkin yeterli malumatı olmayan bireyler tarafından bilinçsizce tüketilmesi, yapay zekaya ilişkin bilgi kirliliğinin oldukça kısa bir süre içinde kaygı verici bir biçimde artmasına da sebep oldu. Özellikle yapay zekanın bilinç kazanmasının yakın olduğuna ilişkin –geçerliliği tartışmalı–iddiaların sosyal medyada hızla yaygınlaşması, bu alandaki epistemolojik kaosu daha da besledi. Tam da bu nedenle “düşünen, hisseden, anlayan makineler icat etmeye gerçekten yakın mıyız?” sorusu bugün felsefi açıdan cevaplanması en elzem sorulardan biri haline gelmiştir. Alanın uzmanlarının da dikkat çektiği üzere yapay bilinç üretmenin olanaklı olup olmadığına ilişkin tartışmanın ontolojik bir zeminden hareketle, felsefi bir tavırla yürütülmesi gerekmektedir. Çağdaş filozofların, bilincin doğasına ve “gizemine” ilişkin analizlerini hesaba katmadan, yapay bilinç tartışmalarının tutarlı ve verimli bir biçimde sürdürülmesi olanaklı görünmemektedir. Nitekim bu bildirinin amacı, “yapay bilinç” ifadesini çağdaş bilinç kuramlarından hareketle, eleştirel bir biçimde ele almak ve duyarlı makineler icat etmekten aslında ne denli uzak olduğumuzu öne sürmek olacaktır.

Presentation language / Sunum Dili

TR (Türkçe)

Disciplines / Disiplinler

Philosophy / Felsefe

E-mail / E-posta

zeynepberke@gmail.com

ORCID ID

000-0002-1389-597X

Institution / Affiliation / Kurum

Bursa Uludağ Üniversitesi, Felsefe Bölümü

Country / Ülke

Türkiye

Başlıca yazarlar:: Zeynep Berke (Uludağ Üniversitesi)

Sunu yapanlar: Zeynep Berke (Uludağ Üniversitesi)

Session Classification: Session 2.6 (Day 1)

Track Classification: Congist'24: Theoretical Foundations